

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”, по научна специалност 01.08.03 „Геоморфология и палеогеография” в научната област 4. Природни науки, математика и информатика и професионално направление 4.4. Науки за Земята, обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 100/15.12.2017 г.

Единствен кандидат: д-р Ахинора Балтакова, гл. асистент в секция ”Климатология, хидрология и геоморфология” към ГГФ на СУ ”Св. Климент Охридски”.

Рецензент: проф. дгн Георги Цветков Алексиев

Рецензията е възложена на заседание на Научното жури (Протокол №1 от 28.02.2018 г.), състава на което е утвърден, съгласно заповед на Ректора № РД 38119/07.02.2018 г., и на основание Чл. 4 от ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академичната длъжност „доцент” в СУ ”Св. Климент Охридски” – раздел IV.

ОБЩИ ДАННИ ЗА КАРИЕРНОТО И НАУЧНОТО РАЗВИТИЕ НА КАНДИДАТА

Съгласно Чл. 11 (1) условията и реда за заемане на академичната длъжност „доцент” са налице.

Ахинора Балтакова е родена на 30.07.1981 г. Завършва 56 СОУ „Проф. К. Иречек” през 2000 г., с квалификация организатор и фирмен мениджмънт. През 2004 г. завършва СУ „Св. Кл. Охридски”, с квалификация бакалавър по география, а през 2006 г. придобива квалификация магистър по география.

През периода 2007-2010 г. е докторант в СУ ”Св. Кл. Охридски”. След успешна защита през 2011 г. на дисертация на тема: „Палеогеографски реконструкции на археологически обекти в Западна Горна Тракия” придобива образователната и научна степен „доктор”. През август 2011 г. заема длъжността асистент, а от ноември 2012 г. – длъжността гл. асистент в ГГФ на СУ ”Св. Кл. Охридски”. В катедра „Климатология, хидрология и геоморфология” през последните пет години д-р Балтакова е водила лекционни курсове и упражнения по основни дисциплини в бакалавърските специалности и в магистърската програма по Геоморфология. Освен това води и Лабораторния практикум и Геоморфоложко картиране. Участва в съставянето на всички бакалавърски курсове в направление Геоморфология, както и магистърската програма по Геоморфология. Справката на Учебен отдел за натовареността на кандидата за последните 5 г. показва, че тя е средно 578,9 ч. за година. Кандидатът участва в изготвянето на една магистърска програма и една докторантска по геоморфология за акредитация. Ръководи три магистърски тези, от които една успешно защитена.

Научните интереси на д-р Балтакова са в областите: Динамична геоморфология, Кватернерна геоморфология и палеогеография, Геоархеология и др. Проявява трайни научни интереси в областта на Природните опасности и рискове. Лауреат на програмата „За жените в науката” на L'Oreal и UNESCO за 2016 г.

Д-р Балтакова е член на ФС при ГГФ и Общото събрание на СУ от 2016 г. Член е на Сдружението на българските геоморфолози, което членува в Международната асоциация на геоморфолозите. Членува в Българското геол. д-во. Владее отлично английски, добре испански и руски език.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНИ ТРУДОВЕ ЗА КАРИЕРНОТО ИЗРАСТВАНЕ

Наукометричната информация показва, че за участие в конкурса д-р Ахинора Балтакова е представила списък с общо 39 броя научни труда. Те са диференцирани съгласно конкретния характер, който е извадка от общия списък. Списъкът е разделен на две части: 1. Публикации във връзка със защитата на дисертацията – 2 бр. статии и 3 бр. разширени резюмета; 2. Списък от публикации за участие в конкурса за доцент – 23 броя, един от трудовете е Автореферата за получаване на ОНС „доктор”. Публикациите, подлежащи на рецензиране в конкурса за доцент са 22 броя: монография – 1 бр., отразяваща геоморфоложките наблюдения в продължение на пет сезона, извършени от доц. Кендерова и един сезон от д-р Ахинора Балтакова върху глациалните и периглациални процеси и явления в обсега на БАБ на о. Ливингстън. Съавторите са декларирали 50% участие на кандидат; 3 студии от монографични сборници; 4 научни публикации с импакт фактор и сборен IF от 2.96; 9 научни статии в реферирани списания; 5 доклада от международни и национални конференции и 11 разширени резюмета и абстракти. Последните заедно с трудовете за придобиване на ОНС „доктор” и автореферата няма да бъдат подложени на рецензиране и оценка, но ще бъдат взети предвид при общата оценка на кандидата.

От списъка на трудовете за участие в конкурса за доцент личи, че кандидатът е самостоятелен автор на две статии, първи автор е на една статия, втори автор на 10 броя, а на 10 статии е трети автор и т.н., разширени резюмета и абстракти – 11 броя. От общо 23 статии на кирилица са 11 статии, а на латиница са 12 научни труда. Д-р Балтакова е изнесла над 20 научни доклади и постери на национални и международни конференции, симпозиуми и други научни форуми.

Кандидатът е представил справка за 30 цитирания от други автори, установени по традиционния подход в български издания. От Библиотечно-информационно обслужване на УБ на СУ е издадено уверение на автора, че са намерени 4 бр. цитирания в реферирани

чуждестранни научни издания и списък от 9 индексирани статии на автора, както и публикации, отразени в библиотечните каталози на НБ – 2 бр., УБ – 10 публ. и WorldCat – 5 публикации. Рецензентът декларира, че няма общи публикации с кандидата.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНАТА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Основните професионални интереси на д-р Ахинора Балтакова са свързани с Динамичната геоморфология, Палеогеография на кватернерна и особено от късноледниково време до днес, Геоархеология и Рискови геоморфоложки процеси. Интересите на кандидата могат да бъдат групирани в три основни научни направления, без да бъдат подреджани по значимост: Динамика на съвременните екзогенни процеси; Състояние и палеогеографски реконструкции на природната среда от късноледниково време до днес и Рискови геоморфоложки процеси в различни региони на Южна България, в т.ч. и екзодинамиката на БАБ на о. Ливингстън в обсега на южния субполярен климатичен пояс. В доминиращата част от научните трудове на д-р Балтакова се използват утвърдени подходи, актуализирана архивна информация от собствени теренни изследвания и нови интерпретации на конкретни научни проблеми.

Д-р Ахинора Балтакова участва в разработването на актуална тематика, свързана с Динамиката на съвременните екзогенни процеси в различни климатични пояси. Основните научни приноси могат да бъдат диференцирани в три групи: 1. *Оригинални научни приноси*; 2. *Приноси, свързани с обогатяване и разширяване на съществуващи знания*; 3. *Научно-приложни приноси*.

1. Характеристика на научните приноси на д-р Балтакова:

Оригиналните научни приноси основно са изведени в монографичния труд в съавторство с доц. Кендерова “Геоморфоложки изследвания в района на Българската полярна база на о. Ливингстън, Южношетлъндски архипелаг” (Раздел 1-1; научните трудове в Раздел 2-2; Раздел 3-1; Раздел 4-4). Те са постигнати благодарение на активното участие на кандидата в добре сработени интердисциплинарни екипи и техните колективни усилия при разработването на два договорни проекта с външни ведомства – МОН и МОСВ, както и създаването на Лаборатория по кватернерна седиментология.

На основа на приложението на морфолитогенетичния подход или на базата на събраната база от данни от извършените сезонни мониторингови наблюдения върху глациалните и периглациални процеси и явления в обсега на БАБ на о. Ливингстън е изследван приповърхностния активен слой на геокриолитозоната. Определени са неговите пространствени параметри и е извършена класификация на генетичните типове форми и наслаги, като е доказана скоростта на екзодинамиката и общата склонова

денудация (Раздел 1-1; научните трудове в Раздел 2-2; Раздел 3-1; Раздел 4-4).

На основата на системния интердисциплинарен подход е устновен режима на екзогенните процеси в различни региони на нашата страна: Дарданската, Рило-Родопската геосистема и долините на реките Марица и Струма. Дефинирани са етапите на стабилност на протичане на екзогенезата: крийп, солифлукция, плоскостен смив и определяне на критичните прагови граници за настъпване на опасните явления: екстремни валежи, наводнения, кално-каменни порои, срутища и свлачища (Раздел 2-1; Раздел 3-1, 2, 3, 5, 6, 8).

Приноси, свързани с обогатяване и разширяване на съществуващи знания. Проследено е мястото и ролята на синоптичната обстановка, интензивността и количеството на валежите върху динамиката на геоморфоложките процеси и явления в Пиринската геосистема. Направен е опит за установяване на генетична връзка между микроклиматичните измервания на температура и валежи и получените мониторингови данни за скоростта на склоновите процеси (Раздел 3-3 и 4-6).

На базата на интегралния подход или анализа на синоптичната обстановка, интензивността и количеството на валежите и ритмиката на климатичните колебания на основата на седиментния анализ на селевите потоци се доказва генезиса на кално-каменните порои в обсега на долините на реките Марица, Върбица, Средна Струма и др. (Раздел 2-1,3; Раздел 4-2, 3,5,9; Раздел 5-1).

Приложен е верижния принцип (катенния подход) за разкриване на парагенетичната връзка между склоновите процеси, форми, наслаги и почви. Същността на интегралния подход се свежда до установяване на генетичните връзки и последователности между геолого-геоморфоложкия строеж, генетичните типове изветрителни кори и почви и разкриване на структурата и динамиката на геосистемите (Раздел 4-7).

Научно-приложните приноси са свързани с новото научно направление – геоархеология. Съвместно с други учени в добре сработени екипи от изследователи е направен конкретен принос в изучаването на археологически обекти в Югоизточна България от енеолита и раннобронзовата епоха (6 500 – 4 000BP). На основа на база данни от интердисциплинарни изследвания са извършени интегрални палеогеографски реконструкции за изясняване на мястото и ролята на природните условия преди, по време на обитаване и след напускане на археологични обекти в Югоизточна България. От приложението на геоархеоложкото направление, което интегрира широк спектър от методи са получени база от данни за разкриване на екстремна акумулация във вертикалните алувиални разрези на холоцена, засягаща и археологичните обекти, разположени в долините на Марица, Върбица и Струма (Раздел 2-3; Раздел 4-9; Раздел 5-1).

2. Педагогическа и научно-експертна дейност на кандидата

През последните пет години гл. ас. д-р Балтакова е водила лекционните курсове по Обща геоморфология за специалност „Геология” и в магистърската програма „Геология и палеонтология”. Освен това кандидатът е водил лекции по Рискава геоморфология, Природна среда и древни цивилизации и Приложна география в специалност „География”. В магистърската програма по „Геоморфология” води лекционните курсове по Теоретична геоморфология, Геоморфолошко моделиране и прогнозиране, Геоархеология и Геоморфолошко картиране.

Д-р Балтакова води и упражнения през последните пет години по Обща геоморфология и Кватернерна палеогеография в специалност „География”. В магистърската програма по „Геоморфология” кандидатът води упражнения по Динамична, Флувиална и Тектонска геоморфология. За последните пет години има средна натовареност от 578,9 ч.

Д-р Балтакова участва в съставянето на всички бакалавърски курсове в направление Геоморфология и палеогеография, както и магистърската програма по Геоморфология. Участва в подготовката на документацията за акредитация на магистърската програма по „Геоморфология” и за една на докторска програма по Геоморфология и палеогеография. Д-р Ахинора Балтакова е била ръководител на 3 магистърски тези, от които една е успешно защитена.

Активното участие на кандидата в подготовката на магистърски и докторантски програми, разработените лекционни курсове в бакалавърската степен и магистърската програма по „Геоморфология” и работата със студентите и дипломанти в катедра „Климатология, хидрология и геоморфология” към ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“ за последните 5 год. ми дават основание да дам много добра оценка за педагогическата и експертна дейност на кандидата.

3. Научноизследователската дейност на кандидата

Преподавателската дейност е водеща за д-р Ахинора Балтакова. В допълнение към работата си като преподавател, тя активно участва и като член на екипи по разработване на 18 научни проекти, от които 2 международни. Активно се включва и в изграждането на Лаборатория по кватернерна седиментология. Д-р Балтакова е един от двамата български геоморфолози, стъпили на БАБ на о. Ливингстън, Антарктика. Участник е в 18 Антарктическа експедиция през 2009-2010 г., където извършва геоморфоложки изследвания на глациалните и периграциални процеси и явления в условията на субполярния климатичен пояс.

4. Разпознаваемост в научното пространство на кандидата

Известността и разпознаваемостта на всеки учен в научното пространство зависи от разпространението и популярността на неговите

публикации и активно участие в изпълнението на актуални национални и международни изяви.

Кандидатът е представил справка за 30 цитирания от други автори, установени по традиционния подход в български научни издания. От уверението на отдел „Библиотечно-информационно обслужване” на УБ при СУ са намерени следните цитирани и индексирани публикации на автора: Цитирани и индексирани публикации в Web of Science “Clarivate Analytics” – 1 цитиране на един документ и 2 индексирани документа; в SCOPUS ELSEVIER – 3 индексирани документа; Central and Eastern European Online Library (CEEOL) – 3 цитирания и 1 индексирана публикация; EBSCO – 2 индексирани публикации; SpringerLink – 1 индексирана публикация.

Кандидатът има общо 4 цитирания и 9 индексирани статии в SCOPUS и списания с импакт фактор. Д-р Ахинора Балтакова има отразени статии в библиотечните каталози на НБ „Св. св. Кирил и Методий” – 2 публ., УБ ”Св. Кл. Охридски” – 10 публикации, WorldCat OCLC – 5 публикации.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ считам, че д-р Ахинора Балтакова участва в този конкурс като изграден учен с очертан научен профил, специалист в областта на динамичната геоморфология и палеогеографията на късния кватернер със съвременни научни подходи на изследване и признати преподавателско-експертни и научно-изследователски резултати.

Наукометричните показатели на кандидата и неговата разпознаваемост в научното пространство отговарят на основните критерии за учебната и научноизследователска дейност от изискванията на Геолого-географския факултет – Раздел III ДОЦЕНТ (т. 1 и 2). Кандидатът отговаря и на петте изисквания, посочени като „допълнителни препоръчителни критерии“ на Геолого-Географски факултет.

Въз основа на прегледа на представената документация, анализа на преподавателската и научно-творческата дейност, постигнатите оригинални научни и научно-приложни резултати ми дават основание да **ПРЕПОРЪЧАМ** на членовете на уважаемото Научно жури да изберат д-р Ахинора Балтакова за „доцент” по научната специалност „Геоморфология и палеогеография” в професионално направление 4.4. Науки за Земята.

05. 04. 2018 г.
гр. София

Рецензент:.....
(проф. дгн Георги Алексиев)